

asupra propriei lor discipline, asupra eventualului destin al propriei lor creații.

Lucian Nastașă

ALEXANDRU ZUB, Cunoaștere de sine și integrare, Ed. „Junimea”, Iași, 1986, 278 p.

Dacă este să dăm crezare filosofilor — și nu avem nici un motiv să n-o facem — imaginea culturii la sfârșit de veac este dezolantă. „Periferia e peste tot și centrul nicăieri” reprezintă o constatare gravă (C. Noica), dar nu mai puțin relevantă pentru o lume care, în ciuda eforturilor venite din variate direcții, cultivă mai degrabă particularismele decât perspectivele ecumenice. Faptul trădează o predispoziție a epocii pe care o trăim, unitatea nefiind posibilă fără o adevărată regăsire de sine a etnosurilor, fără un efort de autodefinire prin convergența mai multor planuri. „Căci nimic nu pare a fi mai important pentru un individ sau pentru o etnie, decât să ia cunoștință de sine cât mai exact și pe acest temei să-și asigure o integrare armonioasă în lume” mărturisește Alexandru Zub, istoricul de prestigiu din a cărui ultimă apariție editorială (**Cunoaștere de sine și integrare**, Editura Junimea, Iași, 1986) am extras această apreciere și asupra căreia ne oprim mai jos.

Demersul i-a fost sugerat istoricului ieșean de lectura gândurilor lui Vasile Pârvan, cărturarul al cărui crez statornic a fost tocmai ideea autocunoașterii noastre ca etnie, drept condiție indispensabilă a integrării în lume; și faptul nu este surprinzător, căci nu există în istoriografia noastră o mai deplină afinitate electivă ca între autorul **Geticii** și cel care i-a conturat efigia în contemporaneitate. Esecurile, notele și contribuțiile reunite sub copertile noului volum al eruditului cercetător stă sub semnul acestei obsesii: „autodefinirea și inserția onorabilă în lume”. Astfel, fie că a vorbit de schimbările survenite în mentalul colectiv la începutul epocii moderne (**Durată și identitate**), fie a reflectat pe marginea ecourilor externe asupra unor momente semnificative ale devenirii noastre cu străinătatea (**Confluente, legături**) sau a glosat pe marginea unor cărți preocupate de fenomenul românesc (**Eforturi integratoare**), Alexandru Zub a relevat fecunditatea unei atari teme din perspectiva istoriei ca desfășurare fenomenologică și a istoriografiei ca reflectare subiectivă a duratei. Cele „câteva repere” indicate în lucrare, „oricât de succinte” și „provizorii” constituie, în intenția autorului, „un pas spre sistematizare mai amplă și un îndemn”. Un gând care vine în consonanță cu preocupările mai recente ale istoriografiei noastre (să amintim doar seria (**Români în istoria universală** editată de istoricii ieșeni) și la care

Alexandru Zub își va aduce, cu siguranță, prinosul său. **Cunoaștere de sine și integrare** este o garanție în acest sens.

Nelu Zugravu

GH. F. BOGACI, **Alte pagini de istoriografie literară**, Chișinău, Ed. „Literatura artistică“, 1984, 214 p.

Preocupat îndeosebi de istoriografie literară, consecventul cercetător din U.R.S.S., colindând diverse arhive, îmbogățește, și de această dată, cu date noi istoriografia noastră, prin varietatea și ineditul multor informații de o certă valoare privind trecutul istoric al românilor pe diverse meridiane europene și chiar și mai departe.

Cartea lui Gh. F. Bogaci, judicios structurată pe cinci părți, bine sudate și anume: „File vechi — file îngălbenite“ (p. 3—56), „Clasicii noștri“ (p. 57—85), „Prietenii de pe alte meleaguri“ (p. 86—146), „Cuvîntul despre arta lor“ (p. 147—209) și „La cumpăna apelor“ (p. 210—213),

făcut obiectul, alături de alte surse informative, comunicării „Date noi despre români în istoriografia străină“, susținută la 18 octombrie 1985 la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol“ din Iași.

În partea I a cărții sale, după o amplă **introducere** (p. 3—11), autorul prezintă „Codicele spătarului Nicolae Milescu“, păstrat în arhiva Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. A. Jdanov“ din Irkutsk (p. 11—16). Este o copie în limba rusă a următoarelor scrieri ale enciclopedistului român „Irrismologhion, Vasilisologhion. Cele nouă muze, Sf. Sofia, Hieroglifile sacramentale și traducerea Cuvîntării solului poporului Samoilo Veneslovsky din anul 1674. În capitolul „O traducere inedită atribuită lui Dimitrie Cantemir“ (p. 16—33) autorul reia, cu noi argumente, discuții mai veche privind paternitatea Cantemireană a istoriei prescurtate a sultanilor turci, însoțită de portretele acestora din manuscrisul românesc (OSS III—5853 din Biblioteca Științifică „V. Ștefanik“ din Liov (amănunte vezi la Alexandru Andronic, „În legătură cu o lucrare inedită atribuită lui Dimitrie Cantemir“, „Muzeul Național“, VI, București, 1982, p. 167—170). În continuare este descris „Moldavskoj Letopisec“, adică **Letopisețul Moldovenesc**, scriere în limba rusă după cronicile lui Gr. Ureche, Miron Costin, Nicolae Costin și Ion Neculce. Această compilație a lui Vartolomeu Măzăreanu, întocmită la mănăstirea Solca, era menită a informa intelectualitatea și oficialitatea din Rusia țaristă asupra eroicele lupte a poporului român împotriva jugului otoman de-a lungul veacurilor (p. 33—50). Important este faptul că acest codice a fost adus în 1912 la Chișinău de Gavril Bănuleascu-Bodoni ajungînd în posesia rectorului Seminarului de Teologie Irineu Nesterovici, care, devine în 1826 episcop de Penza, iar în 1830 arhiepiscop de Irkutsk, luînd în